

Päätös

3.2.2021

VN/18040/2020
VN/18040/2020-YM-1

Jakelussa mainituille

Jäte- ja tuotetietojärjestelmä -hankkeen asettaminen

Asettaminen

Ympäristöministeriö on asettanut tänään jäte- ja tuotetietojärjestelmä –hankkeen ja ohjausryhmän seuraamaan ja ohjaamaan hanketta.

Hankkeessa kehitetään nykyisiä jäte- ja tuotetiedon keräämiseen käytettäviä valtakunnallisia tietojärjestelmiä, perustetaan tarvittavat uudet järjestelmäosat ja integroidaan niitä yhtenäisemmäksi jäte- ja tuotetietojärjestelmäksi. Kehittämisellä vastataan EU:n uusiin raportointi- ja seurantavelvoitteisiin, tilastoinnin, ympäristönsuojelun valvonnan ja muiden tiedon tarvitsijoiden tarpeisiin sekä järjestelmien käyttäjiltä esiselvitysvaiheessa kerättyihin toiveisiin.

Hankkeen kesto ja ohjausryhmän toimikausi

3.2.2021-31.12.2022

Hankkeen tausta

Kiertotalouden edistäminen ja jätehuollon kehittäminen edellyttävät kattavaa ja luotettavaa tietoa tuotteista ja jätteistä. Hanke nousi ajankohtaiseksi erityisesti, kun EU:n jätealan direktiivit muuttuivat vuonna 2018 ja kun seuraavana vuonna hyväksyttiin uusi ns. kertakäyttömuovidirektiivi. Direktiivit sisältävät kunnianhimoisia jätteen vähentämis- ja kierrätystavoitteita, joiden seuraamiseksi annettiin monia uusia raportointi- ja seurantavelvoitteita jäsenmaille. Tarvittavien tietojen keräämiseksi kansalliseen lainsäädäntöön valmistellaan uusia selvilläolo-, kirjanpito- ja tiedonantovelvollisuuksia toiminnanharjoittajille. Nykyisiä jäte- ja tuotetietojärjestelmiä on kehitettävä niin, että ne mahdollistavat uusien tietojen toimittamisen viranomaisille ja muodostavat vaaditut seurantajärjestelmät.

Hankkeen taustalla on muitakin jo pitkään tunnettuja tarpeita ja puutteita tiedon kattavuudessa ja luotettavuudessa, käyttöoikeuksien ja tietojen hallinnassa, järjestelmien käytettävyydessä ja tietojen hyödyntämismahdollisuuksissa. Hanke on huomioitu myös Sanna Marinin hallituksen ohjelmassa, jossa yhtenä kiertotaloutta ja jätteiden kierrätystä koskevana kirjauksena on ”varataan tarvittavat resurssit seuranta- ja mittausjärjestelmien kehittämiseen”.

Jäte- ja tuotetietoa kerätään tällä hetkellä Ympäristönsuojelun valvonnan sähköiseen asiointijärjestelmään YLVAan ja sen osajärjestelmiin, joita ovat tuottajarekisteri, jätehuoltorekisteri, maaperän tilan tietojärjestelmä sekä ympäristöasioiden lupapalvelu, eLupa. Jätteiden tuontia ja vientiä koskevia tietoja kerätään kansainväliset jättesiirrot -järjestelmään. Tietoa jätteistä, tuotannon sivuvirroista ja jätehuoltopalveluista kertyy Materiaalitoriin. Ympäristöministeriö ja Suomen ympäristökeskus kehittävät parhaillaan uutta siirtoasiakirjojen tietojen tallentavaa rekisteriä ja KEHA-

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Ympäristöministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 35
00023 Valtioneuvosto

Aleksanterinkatu 7
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 1603 9320
+358 9 1603 9320

kirjaamo@ym.fi

keskus tietoaalusta MYLLYä, jonka kautta viranomaiset voivat tulevaisuudessa tarkastella YLVAan tallennettuja jäte- ja tuotetietoja.

Hanke on myös osa uutta kiertotalouden strategista kehittämissuunnitelmaa ja päivittyvää valtakunnallista jätesuunnitelmaa. Hankkeella on myös yhtymäkohtia esimerkiksi rakennetun ympäristön tietojärjestelmä –hankkeeseen (RYHTI) sekä suunnitteilla olevaan rakennus- ja purkumateriaalirekisteri –hankkeeseen.

Hankkeen tavoitteet

Hankkeen tavoitteena on rakentaa yhtenäinen jäte- ja tuotetietojärjestelmä, josta saadaan kattavaa ja luotettavaa tietoa jäteilastoinnin, EU-raportoinnin, jätehuollon seurannan ja valvonnan sekä kiertotalouden edistämisen tarpeisiin. Hankkeen päätyttyä jäte- ja tuotetietojärjestelmään voidaan toimittaa EU-raportointiin tarvittavia uusia tietoja ja järjestelmä täyttää jätteen seurantaan koskevat jätedirektiivin vaatimukset.

Hankkeen päätyttyä viranomaiset ja tietoja raportoivat yritykset voivat hyödyntää järjestelmään kerättyä tietoa tiedonsaantioikeuksiensa mukaisesti. Käyttöoikeuksien hallinta ja kerättyjen tietojen luovuttaminen on toteutettu voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Hankkeessa toteutetaan uusi tietopalvelu, jossa julkaistaan muun muassa ajantasaiset tiedot jätehuoltorekisteriin merkityistä jätteen kuljettajista ja välittäjistä sekä tuottajarekisteriin merkityistä tuottajista.

Hankkeen myötä tietojen toimittamiseen jäte- ja tuotetietojärjestelmään käytetään yhä enemmän sähköistä tiedonsiirtoaluetta. Jäte- ja tuotetietojärjestelmän osat hyödyntävät toistensa tietoja niin, että tietty tieto toimitetaan järjestelmään vain kerran. Jäte- ja tuotetietojärjestelmän käyttöliittymät ovat helppokäyttöisiä, saavutettavia ja käyttäjää ohjaavia. Käytöntuki on riittävää.

Osahankkeet

Hanke koostuu seuraavista osahankkeista, joissa kehitetään jäte- ja tuotetietojärjestelmän eri osia ja integraatioita:

Ympäristönsuojelun valvonnan sähköinen asiointijärjestelmä, YLVA

EU-raportointiin tarvittavien uusien tietojen keräämiseksi YLVAan toteutetaan toiminnanharjoittajien uusien tiedonantovelvoitteiden mukaiset toiminnot tietojen toimittamista varten. Samalla parannetaan YLVA:n käytettävyyttä ja kehitetään tietojen automaattista tarkistamista, jotta uusien tietojen toimittaminen on sujuvaa eikä tietoihin jää virheitä. Yhtenäisen jäte- ja tuotetietojärjestelmän aikaansaamiseksi YLVAan rakennetaan tarvittavat rajapinnat muihin järjestelmiin. Käyttöoikeuksien ja salassa pidettävän tiedon hallintaa kehitetään vastaamaan uudistunutta lainsäädäntöä. Lisäksi toteutetaan toiminnot, joiden avulla toiminnanharjoittajat voivat hyödyntää omia raportointitietojaan.

Hankepäällikkö: Eini Lemmelä

Jätehuoltorekisteri

Valmisteilla olevassa jätelain muutoksessa ehdotetaan, että ulkomaisten jätteen kuljettajien ja välittäjien olisi jatkossa haettava hyväksyntää tai merkintää jätehuoltorekisteriin. Myös jätehuoltorekisteriin hyväksymisen edellytyksiä ehdotetaan muutettavan. Jätehuoltorekisteriä kehitetään jätelain muutosten edellyttämällä tavalla ja sen käytettävyyttä parannetaan. Jätelain muutoksen myötä on myös tarpeen toteuttaa julkinen tietopalvelu, jossa julkaistaan ajantasaiset tiedot jätehuoltorekisteriin hyväksytyistä jätteen kuljettajista ja välittäjistä. Tietopalvelussa hyödynnetään jätehuoltorekisterin tietoja. Jätehuoltorekisteriin toteutetaan myös avoin rajapinta tietopalveluun ja muihin tarvittaviin tietojärjestelmiin.

Hankepäällikkö: Eini Lemmelä

Ympäristöasioiden lupapalvelu, eLupa

Tapauskohtaisia jätteen luokittelun päättymistä ja sivutuotteeksi luokittelua koskevia päätöksiä on tarpeen seurata aiempaa järjestelmällisemmin. Seuranta varten ympäristöasioiden lupapalvelua kehitetään siten, että aluehallintovirastojen jätteen luokittelun päättymistä ja sivutuotteeksi luokittelua koskevat päätökset voidaan erottaa ympäristölupapäätöksessä omana osana-alueenaan. Tarkoituksena on, että jätteen luokittelun päättymistä ja sivutuotteeksi luokittelua koskevia tapauskohtaisia päätöksiä voitaisiin jatkossa hakea tietyillä hakutoiminnoilla ja tarkastella kootusti. Osahankkeessa kehitetään myös vesi- ja ympäristölupien tietopalvelua siten, että jätteenkäsittelijöitä

on mahdollista hakea käyttäen hakuehtona esimerkiksi jätelajia tai jätteen käsittelijän nimeä tai sijaintia.

Hankepäällikkö: Eini Lemmelä

Maaperän tilan tietojärjestelmä, MATTI

MATTI-järjestelmään kerätään tietoja pilaantuneiksi epäillyistä ja puhdistetuista maa-alueista sekä alueista, joiden maaperän tilaa on selvitetty. Järjestelmään kootaan myös tietoja MARA-asetuksen mukaisesta jätteiden hyödyntämisestä maarakentamisessa. MATTI on hiljattain uudistettu ja rakennettu osaksi YLVAa. Syke kehittää MATTI-järjestelmää erillisrahoituksella vuoden 2021 aikana. Järjestelmään on tarkoitus toteuttaa valmistelussa olevan MASA-asetuksen mukainen sähköinen ilmoitusmenettely kaivettujen maa-ainesten käytön edistämiseksi maarakentamisessa. Lisäksi kehitetään pilaantuneisiin maihin liittyvää sähköistä asiointia, luodaan järjestelmään kerätyistä tiedoista raportteja MYLLY-tietoalustalle, jatketaan järjestelmän kehittämistä ja laaditaan ohjeita. MATTI-järjestelmän ja jäte- ja tuotetietojärjestelmän muiden osien välistä yhteentoimivuutta ja integrointia on analysoitava ja tarvittaessa kehitettävä.

Hankepäällikkö: Eini Lemmelä

Tuottajarekisteri TURRE

TURREEN merkitään tiedot tuottajavastuun piiriin kuuluvista tuottajista ja tuottajayhteisöistä sekä vuosittaiset tiedot tietyistä tuotteista ja jätteistä. TURRE on vastikään uudistettu ja toteutettu YLVAN osajärjestelmäksi. Vuonna 2021 toteutetaan vielä puuttuvat toiminnallisuudet mm. tuottajien rekisteröimiseksi. Kertakäyttömuovidirektiivin toimeenpanon myötä aloitetaan tarvittavien muutosten ja lomakkeiden toteuttaminen uusien tuoteryhmien raportoimiseksi ja tuottajien rekisteröimiseksi, mutta työn loppuun saattamiseksi tarvittaneen vielä jatkohanke ja -rahoitus. Jätelain muutoksen myötä on tarpeen toteuttaa lisäksi julkinen tietopalvelu, jossa julkaistaan tietyt tiedot tuottajarekisteristä.

Hankepäällikkö: Jenni Lehtonen

Siirtoasiakirjarekisteri

Ns. siirtoasiakirjarekisteri tarvitaan EU-sääntelyn vaatiman vaarallisen ja POP-jätteen seurantaveloitteen toimeenpanemiseksi. Valmisteilla oleva jätelain muutos esittää eräiden jätteiden Suomen sisällä tapahtuvissa kuljetuksissa käytettävien siirtoasiakirjojen sähköistämistä ja tietojen rekisteröimistä Syken ylläpitämään siirtoasiakirjarekisteriin. Rekisterin kehitystyö aloitettiin keväällä 2020 ja kehittämistä jatketaan vuoden 2021 aikana. Vuonna 2021 toteutetaan myös integrointi YLVAan tietojen saamiseksi vuosiraportointia varten. Myös kytkös rakennus- ja purkumateriaalirekisteriin on tunnistettu. Siirtoasiakirjarekisteri otetaan käyttöön 1.1.2022, jonka jälkeen siirrytään ylläpito- ja pienkehitysvaiheeseen.

Hankepäällikkö: Jenni Lehtonen

Kansainväliset jätesiirot –järjestelmä

Syke on kehittänyt uuden Kansainväliset jätesiirot –järjestelmän, joka otetaan käyttöön helmikuussa 2021. Järjestelmä kattaa tiedot Suomen ja ulkomaiden välillä kulkevista luvanvaraisista jätteiden siirroista. Valmisteilla olevan jätelain muutoksen myötä järjestelmään tulisi vuodesta 2022 lähtien toimittaa myös tiivistelmätiedot jätteen viejän tietyistä kirjanpitoliedoista. Syke toteuttaa järjestelmämuutoksen vuoden 2021 aikana erillisellä rahoituksella. Järjestelmään kohdistuu todennäköisesti integrointitarpeita muuhun jäte- ja tuotetietojärjestelmään, jotka toteutetaan hankkeen aikana.

Hankepäällikkö: Jenni Lehtonen

Materiaalitori

Materiaalitori otettiin käyttöön keväällä 2019 jätteiden ja sivuvirtojen vaihdantaan sekä kunnan toissijaisen jätehuoltopalvelun edellyttämän yksityisen jätehuoltopalvelun puutteen todentamiseen. Materiaalitorin hallinnoinnista vastaa Motiva Oy ja sitä ylläpitää kilpailutettu ohjelmistoalan yritys. Julkaisun jälkeen Materiaalitoriin on tehty pienkehitystä ja rajapinta julkisten hankintojen HILMA-järjestelmään. Kehittämistarpeita on yhä paljon käytettävyyden parantamiseksi. Lisäksi on tunnistettu integrointitarpeita mm. jätehuoltorekisteriin kuljettajätietojen hakemiseksi sekä suunnitteilla olevaan rakennus- ja purkumateriaalirekisteriin. Valtakunnallisessa jättesuunnitelmassa

ja kiertotalousohjelmassa Materiaalitorin kehittäminen on osa kiertotalouden ja kierrätysmarkkinoiden edistämistä koskevia toimenpiteitä.

Hankepäällikkö: Jenni Lehtonen

”Tietoalusta”

Tietoalusta-tyyppinen ratkaisu tarvitaan jäte- ja tuotetietojen ja asiointien kokoamiseksi ja esittämiseksi yhdessä paikassa. Tarvittaessa voidaan kehittää myös yhteistä käyttöliittymää eri raportointiprosesseihin ja integraatoratkaisu eri järjestelmien integroimiseksi. Tietoalustan tarkempi määrittely tehdään vuoden 2021 aikana. Jätehuoltorekisterin ja tuottajarekisterin tietopalvelut voidaan toteuttaa alustaan.

Hankepäällikkö: Jenni Lehtonen

Muut tehtävät

Osahankkeiden rinnalla hankkeeseen liittyy myös muita tehtäviä. Näitä ovat ainakin:

- Jäte- ja tuotetietojärjestelmän käsitteiden, koodistojen ja tietomallien toteutus yhteentoimivuusvälineillä. Kunkin osajärjestelmän tietomalli kuvataan ja näiden pohjalta luodaan JTT-kokonaisuuden yhteinen tietomalli. Yhteinen tietomalli tarvitaan, jotta pystytään huolehtimaan siitä, että tiedot ovat riittävän yhteneväiset eri järjestelmien välillä järjestelmien integroinnin ja tiedonsiirron mahdollistamiseksi.
- Järjestelmän käyttöön liittyvien ohjeistuksien laatiminen ja päivittäminen.
- Jäteluokittelun ja mahdollisesti myös muiden luokittelujen kehittäminen niin, että esim. jätteen luokittelu olisi helpompaa, yhtenäisempää ja kuvaavampaa.
- EU-raportointi siirtymäaikana (Syke, Tilastokeskus).
- Viestintä ja koulutus.

Hankkeen organisointi

Hanketta ohjaamaan asetetaan jäte- ja tuotetietojärjestelmän osajärjestelmistä vastaavista tahoista koostuva ohjausryhmä. Ohjausryhmän tehtävänä on hyväksyä hankesuunnitelma, seurata ja ohjata kokonaishankkeen ja osahankkeiden etenemistä kohti tavoitteita, tukea projektiryhmien työtä ja hyväksyä osahankkeiden suunnitelmat ja tulokset. Ohjausryhmä auttaa aktiivisesti jäte- ja tuotetietojärjestelmää koskevien ratkaisujen tekemisessä erityisesti järjestelmien yhteentoimivuuden näkökulmasta ja huolehtii, että seurantar ryhmää on kuultu riittävästi hankkeen aikana. Ohjausryhmä voi kuulla asiantuntijoita.

Kullekin osahankkeelle nimetään projektipäällikkö ja projektiryhmä, jotka vastaavat projektien käytännön toteuttamisesta. Projektipäälliköt tekevät tilannekatsauksia ohjaus- ja seurantar ryhmille. Projektiryhmät voivat hyödyntää työssään sidosryhmistä koostuvia käyttäjäryhmiä esimerkiksi määrittelyvaiheessa ja järjestelmien testaamisessa. Osahankkeilla voi olla tarvittaessa omia pienempiä ohjausryhmiä.

Ohjausryhmän ja projektiryhmien työn tueksi perustetaan sidosryhmille avoin seurantar ryhmä, joka toimii tiedonvaihdon ja palautteenannon kanavana.

Ympäristöministeriön hankepäälliköt (Jenni Lehtonen ja Eini Lemmelä) huolehtivat hankehallinnasta ja valmistelutehtävistä, budjetista, eri osahankkeiden organisoinnista ja tiedonkulusta. Kunkin osahankkeen vastuullinen hankepäällikkö on mainittu osahankkeiden kohdalla. Hankepäälliköiden rinnalle myöhemmin nimettävä tekninen koordinaattori vastaa osahankkeiden yhteistyöstä ja järjestelmien yhteentoimivuudesta. Tehtävän hoitamista varten voidaan perustaa esimerkiksi osahankkeiden projektipäälliköistä muodostuva yhteistyöryhmä, jossa yhteentoimivuuteen liittyviä asioita voidaan käsitellä yhdessä.

Ohjausryhmä

Ohjausryhmän kokoonpano on seuraava:

Puheenjohtaja Jenni Lehtonen, YM

Varapuheenjohtaja Riitta Levinen, YM

Sihteeri Eini Lemmelä, YM

Muut jäsenet ja (varajäsenet)

Jukka Litmanen, YM

Juha Lahtela, YM

Harri Hakaste, YM

Sirkku Jaakkola, YM

Tuuli Myllymaa (Joonas Koskinen), Syke

Esa Hirvonen (Jukka Santala), Syke

Eeva Koivisto, Keha

Arto Saranpää, Keha

Päivi Laurila (Marja Hiitiö), Hämeen ELY-keskus

Matti Lenkkeri (Teemu Virtanen), Pirkanmaan ELY-keskus

Jukka Nevalainen (Mika Toikka), Kaakkois-Suomen ELY-keskus

Elina Lavikainen, Itä-Suomen AVI (Mari Sallmén, Pohjois-Suomen AVI)

Ilkka Hippinen (Isa-Maria Bergman), Motiva Oy

Jukka Pakola (Johanna Pakarinen), Tilastokeskus

Hankkeen kustannukset ja rahoitus

Hankkeen kustannuksiksi on arvioitu noin 1 800 000 euroa vuosien 2021-2022 aikana.

Hankkeen kustannukset maksetaan ympäristöministeriön toimintamenoista momentilta 35.01.01. Hankkeeseen ja sen esiselvitysvaiheeseen on osoitettu kehittämisrahaa 2 000 000 euroa vuosille 2020 ja 2021 sekä 250 000 euroa vuosittaista ylläpitorahaa vuodesta 2020 alkaen. Rahoitus on kaksivuotista siirtomäärärahaa.

Ohjausryhmä tekee työnsä ilman erillistä korvausta. Matkakuluja ei makseta.

Ylijohtaja Leena Ylä-Mononen

Ympäristöneuvos Anna-Maija Pajukallio

Jakelu Ohjausryhmän jäsenet ja varajäsenet